

Asutuste küsimused rektorikandidaatidele

1. TTÜ struktuur ja asustuste koht TTÜ struktuuris.

Tartu Ülikool ja Tallinna Ülikool on suhteliselt hiljuti ning Eesti Maaülikool pisut varem oma struktuuri reforminud. Analoogilised protsessid on käinud või on käimas paljudes Euroopa riikides.

TTÜs on institute, mille suurus ja eelarvemaht on väiksemad kui teise instituudi väikseim struktuuriüksus/grupp. Samas on institute/üksusi, mis oma tegevuses osaliselt või suures osas dubleerivad teineteist. TTÜ-s oli struktuuri ümberkorraldamine ca poolteist aastat tagasi arutlusel.

- Kuidas kommenteerite näiteks Tartu Ülikoolis tehtud struktuurimuutusi?
- Kui otstarbekaks peate TTÜ praegust akadeemilist struktuuri?
- Millised on Teie arvates ülikooli praeguse akadeemilise struktuuri põhilised kitsaskohad?
- Mida ning mis eesmärgil oleks ülikooli struktuuris vaja muuta lähema 5 aasta jooksul?
- Milline on visioon TTÜ üldise struktuuri osas 2013?
- Kust peaks TTÜ otsima eeskujusid, kas näiteks Aalto Ülikooli suunast või hoopis MIT-tüüpi ülikooli suunast?
- Millisena näete teadusasutuste kohta TTÜ struktuuris järgmise 5-10 aasta perspektiivis.

2. TTÜ IT alane kompetents

TTÜ on Eesti ainus tehnoloogiaülikool, kus peaks muuhulgas olema parim võimalik infotehnoloogiline kompetents riigis. Peaksime näitama eeskuju teistele ülikoolidele ja riigiasutustele. Paraku ei ülikooli tugistruktuuri infotehnoloogiline pool suutnud ajaga kaasas käia. Elevusttekitava apsuna võib meenutada eelmistel rektorivalmistel kasutatud häältelugemismasina "eripära". Hoopis tõsisem on aga lugu ülikooli baas-infosüsteemidega: raamatupidamine, personaliinfosüsteem, õppeinfosüsteem ja teadustegevuse register. Kõigi nendega seondub halenaljakaid lugusid, mis ei tee tehnoloogiaülikoolile au. Kõik finantsallikate käsutajad saavad üldteada salasõna abil vaadata kõigi ülikooli eelarveüksuste seisukuni üksikute arveteeni välja? Teadusosakonna töötajad kannavad rutiinselt andmeid ühest andmebaasist teise kasutades üksikute andmeväljade copy-paste meetodit? Õisi hinnete leht tuleb välja trükkida, allkirjastada ja dekanaati viia, kuigi hinnete panemiseks on õppejõud end süsteemis ID-kaardiga autentunud? Aastate jooksul ei ole käima saanud personaliinfosüsteemi, seetõttu tuleb kodulehel töötajate kuvamiseks andmeid dubleerida.

- Mida kavatsesid rektorikandidaadid valituks osutudes praeguse olukorra muutmiseks ette võtta?

- Kas peate vajalikuks ja võimalikuks TTÜ tugistruktuuride IT, ja laiemalt TTÜ IT kompetentsi, kaasajastamist valmisperioodi vältel.

3. TTÜ prioriteedid: ehitus vrs. inimesed

TTÜ on viimastel aastatel jõuliselt panustanud infrastruktuuri arendamisse, seda nii ehitiste kui aparatuuri mõttes. Suur osa on siinjuures olnud EL vahendite aktiivsel kasutamisel. Uued ja renoveeritud hooned pakuvad inimestele paremaid töötingimusi ja uus aparatuur võimaldab teostada teadusuuringuid kõrgemal tasemel. Samas on otsene panustamine inimressurssi teinud vähikäiku: TTÜ keskmise palga tõus on olnud aastaid aeglasem kui Eesti keskmine. Selleski tõusus on suur osa personaliosakonnal, kes pidevalt rõhutab, et summaarne koormus peab olema 1,0 kuid palka võib maksta tegelikule tööhulgale vastavalt ja tegelikult paljud töötavadki niiöelda 24/7 režiimis. Praegune noore õppejõu või teadlase palk pole atraktiivne, sellega on väga raske parimat osa lõpetajatest tööle meelitada.

- Millised on plaanid edaspidiseks ehitustegevuses?
- Kas ja kuna suunatakse fookus teadlase/õppejõu „arendamise” suunas?
- Mida teeb kandidaat, et uued hooned täituksid arukate ja edumeelsete teadlaste ja õppejõududega?

4. TTÜ ja gümnasistid

TTÜ Tehnoloogiakool on teinud tänuväärset tööd kooliõpilaste kaasamisel ja harimisel. Ka Geoloogia Instituut on üritanud lisaks teadus- ja õppetööle panustada varasemast enam kooliõpilaste teadusliku maailmapildi arendamisse. Geoloogia Instituudi tegemistega on viimastel aastatel tutvumas käinud tuhatkond kooliõpilast, hiljuti valmistati ette projekt TTÜ Särghaua maateaduste ja keskkonnatehnoloogia õppekeskuse rajamiseks GI välibaasi Pärnumaal.

- Kas rektorikandidaadid väärtustavad tööd ülikoolieelikutega, ja kui, siis mida konkreetselt on vastava sihtgrupi harimiseks ja kaasamiseks plaanis ette võtta?

5. Rahvusvahelistumine

Viimastel aastatel on suurenenud rahvusvaheliste õppekavade hulk, lisandunud on hulk välisõppejõude, -teadureid ja -üliõpilasi. Ülikooli hoonetes muudetakse juba silte kakskeelseteks, üliõpilased nõuavad õppejõududele ja ametnikele keeleoskuse taseme teste jne. Paljudes riikides õpivad välistudengid siiski kohalikus keeles.

- Milline on Teie arvates optimaalne suhe eesti ja inglisekeelsete õppekavade vahel?
- Kui inglisekeelseks võiks ülikool muutuda?

6. Eliitharidus.

Kuuekümnendatel-seitsmekümnendatel õpetati tollases TPIs andekamatele üliõpilastele süvendatult matemaatikat. Meile teadaolevalt on mõlemad kandidaadid selles

ettevõtmises osalenud. Kas poleks otstarbekas sellega sarnast programmi taaskäivitada ja seada eesmärgiks anda andekamatele tudengitele tõesti eliitharidust? Kuna seoses permanentsete muutustega haridusmaastikul on inseneride õppekavad aasta-aastalt lihtsustunud ja siis on tudengkonna andekama osa tõsine harimine jäänud tagaplaanile. Piltlikult öeldes võiks seda programmi nimetada eliitülikooliks ja vaimses mõttes oleks ta natuke suurem kui see ülikool, mille sees ta on. Tänapäeval ei peaks piirduma vaid matemaatikaga, vaid tuleks kaasata erinevate valdkondade tippteadlasi. Asutused saaksid siin anda oma panuse. Samas peavad inimesed, kes neid eliitkursusi õpetavad olema ka materiaalselt motiveeritud.

- Kas peate otstarbekaks nn. eliitülikooli projekti käivitamist ja selle finantseerimist?

7. TTÜ mõjukuse suurendamine teadus- ja hariduspoliitiste otsuste langetamisel.

Praktiliselt kogu taasiseseisvumise järgse perioodi on Tartu Ülikool mänginud juhtivat rolli Eesti riigi teadus- ja hariduspoliitiste otsuste langetamisel. Rahastamisinstrumentide kujundamisel on püütud eeskujuks võtta nn. Soome mudelit, kuid seda on tehtud poolikult: EASist pole saanud rakendusüuringute ja arendustöö toetajat loodetud kujul. T&A tegevuse rahastamises valitsevat segadust iseloomustab väga hästi TAKSi muutmise seaduseprojekti saatus: see ei leidnud heakskiitmist ei TTÜs, TÜs ega Eesti Teaduste Akadeemias.

- Millised on Teie arvates peamised kitsaskohad T&A tegevuse rahastamises?
- Milliseid uusi T&A tegevuse rahastamise meetmeid tuleks lähema 5 aasta perspektiivis riigi tasemel ellu kutsuda?
- Mida tuleks teha TTÜ mõju suurendamiseks teadus- ja hariduspoliitiste otsuste langetamisel?

8. Õppekavade optimeerimine

Enne 3+2 süsteemi pidi tudengid kohe ülikooli astudes valima, kes neist saab. Uuel süsteemil on nii miinuseid kui ka plusse. Üheks heaks küljeks on, et pärast kolmeaastaseid nn üldainete õpinguid on tudeng ise küpsem kui ülikooli astudes ning oskab valida oma huvidele ja võimetele vastava magistrantuuri eriala. Paraku on TTÜ-s laiapõhjaliste bakalaureusetaseme õppekavade osakaal väike (või peaaegu olematu). Tundub, et 3+2 õppekavade positiivsed küljed pole täiel määral rakendunud. Teadusasutuste poolt vaadatuna, kus viiakse läbi doktoriõpet (ja mõnes ka magistriõpet), puudub paljudel juhtudel bakalaureuseõppe baas, kus tudengitel oleks kohe algusest peale selge et üks tulevikuvõimalusi on doktoriõpe teadusasutustes. Küsimused:

- Millised on ülikooli praeguste õppekavade põhilised kitsaskohad?
- Mida ning mis eesmärgil oleks ülikooli õppekavades vaja muuta lähema 5 aasta perspektiivis?
- Kuidas teadusasutusi senisest enam integreerida kõigi tasemete õppetöösse (eriti „lonkab“ bakalaureuse tase, kuid just sellel tasemel valitakse andekamad noored välja)?